

Kako se naj organizirajo neorganizirani delavci

O tem vprašanju so debatirali dva dni na delavskem učilišču v Philadelphiji.

Philadelphia, Pa. — Dva dni so razpravljali na delavskem učilišču v Philadelphiji o vprašanju, na kakšen način naj se organizirajo neorganizirani delavci. Razprave se je udeležilo okoli sto udeležencev.

To mesto je bilo kot nalašč izbrano za te vrste razprave. V tem mestu se izvršuje precej stavbinskega dela brez organiziranih delavcev. Tu je tudi Curtis Publishing kompanija, ki tiska razne magazine v milijonih iztisih z neorganizirani delavci. Vrhutega imajo druge kompanije svoja velika podjetja, v katerih delajo neorganizirani delavci in med katerimi je tudi dobro znana Baldwin Locomotive kompanija.

Delegatje kovinskih delavcev so povedali o veliki tiraniji, ki je v tej industriji in ki postaja nezno. Spijonaža je v kovinskih podjetjih tako razvita, da je delavec takoj odslovljen, ako govori svojim tovarišem o delavski strokovni organizaciji.

Vsi govorniki raznih industrij so naglašali, kako nevarno je s tovariši govoriti v tovarni ali delavnici o delavski strokovni organizaciji.

Komaj dvajset odstotkov delavcev, ki bi se lahko organizirali, je v delavskih strokovnih organizacijah. Organizirati je treba delavce v velikih podjetjih, če ne, bodo "openšapske" tendence v veliki meri poplavile mala podjetja. Povečati je treba tudi propagando med mladino, da se dosežejo uspehi.

Hickmanov proces

Državni psihijater izvršil eksperiment na obtožencu v sodni dvorani.

Los Angeles, Cal. — Dr. Paul E. Bowers, psihijater, ki ga je poklicala država, da pobija trditve braniteljskega gledalca blaznosti W. E. Hickmana, je v soboto prisel občinstvo v sodni dvorani, ko je v pričso vseh izvršil eksperiment na Hickmanu. Rezultat eksperimenta je bil, da je bilo tožiteljstvo najbolj presenečeno — in Bowers je potem pobijal svoj eksperiment.

Dr. Bowers je pozval Hickmana, da se postavi pred porotnike in se sleče do nagega do pasa. Ko je Hickman razgall prsa in hrbet, je psihijater s prstom očrtal črko "H" na hrstu in prsih fanta rekoč, da mora črka postati rdeča pod kožo, ako ima morilec res bolezen "dementia praecox." Čez nekaj minut so potezze res pordečile. Dr. Bowers je bil v zadregi in rekel je, da rdečina kmalu izgine. Pa ni hotela izginiti. Namesto tega je postala črka "H" bolj in bolj rdeča. Ko so kasneje fotografirali rdeče znamenje v Hickmanovi celici, je bilo še vedno krvavo rdeče.

Dr. Bowers, ki je s tem nehoti dokazal po svojih besedah to, kar je hotel pobiti, je potem dejal, da rdeče znamenje še ni dokaz blaznosti.

200 ranjenih v izgredih v Berlinu.

Berlin, 6. febr. — Včeraj se je spopadlo več tisoč monarhistov in komunistov na Lustgarten pred bivšo cesarsko palačo. Monarhisti so paradirali po ulicah, predno pa so prišli na cilj, je že tam bilo skoro 20.000 komunistov in socialistov, ki so sklenili preprečiti monarhistične demonstracije. Boja, ki je trajal nekaj minut, sta se udeležila tudi dva sinova bivšega kaiserja. Okrog 200 oseb je bilo ranjenih in 125 aretiranih.

Slamnat stavkocaz ohošen blizu jame

Oblasti so postale nerazvne zaradi te nedolžne šale. — Kompanija se boji za moralo stavkocazev.

Neffs, O. — Na visokem drogu blizu premogovnika št. 7 Wheeling & Lake Erie Coal kompanija je visel na drogu slamnati močitelj, na prsih je pa imel velik kos papirja, na katerem je bilo zapisano: "To je stavkocaz, ki je prišel delat v premogovnik št. 7." Očividno je bilo, da je nek dovtipnež napravil dovtip na stavkocaze, češ, da so tako slabo plačani, da v svojem obupu iščejo tolažbo v vrveji okoli vratu, ki visi z visokega droga, ker zaslužek je tak, da jim ne zadoštuje za življenje.

Ampak kompanija ni dogodek vzela za šalo. Bil je napravljen potreben pritisk in oblastveni organi so postali nerazvni. Aretirani sta bili dve osebi, ki sta pa bili kasneje izpuščeni, ker se njima ni moglo ničesar dokazati.

Dogodek sam na sebi pa pokaže, kako se kompanija boji, da ne bo morala med stavkocazi zrušena in da prično še bolj hitro zapuščati premogovnik, kot so prihajali stavkocazi.

Kompanija ima tucat oseb na delu okoli premogovnika. Kompanija se mogoče boji, da so ti stavkocazi videli viseti slamnatega močitelja in se mogoče odločijo, da puste delo, ali pa končajo svoje žalostno življenje.

Uradniki kompanije so tudi zelo nerazvni. Ko so pred nekaj tedni hoteli piketi obiskati svoje znanke, ki prebivajo v kompanijskih hišah, jim je bilo zabranjeno stopiti na kompanijsko lastnino.

Kollogg za odpravo submarink v vojni

Odziv iz Evrope je slab.

Washington, D. C. — Državni tajnik Kollogg je v soboto izjavil v pismu naslovljenem senatorju Frothinghamu, da so Združene države pripravljene podpisati z vsemi veleallami sveta pogodbo za odpravo submarink v vojni. Kollogg je s tem odobril zadevno resolucijo v senatu, ki se tiče odprave podmornikov kot sredstva vsakega vojskovanja.

Nedeljske brzovjake iz glavnih mest Evrope so pa prinesle slab odmev Kolloggove izjave v Evropi. V Parizu bi radi znali, zakaj je Amerika nasprotovala temu koraku na zadnji mornariški konferenci v Washingtonu.

BREZPOSELNOST V AVSTRALJI NARASČA.

Zdaj je tam poletje, a veliko delavcev išče zama delo.

Wellington, Avstralija. — Zdaj bi moralo biti dosti dela, kajti sredi poletja je, v resnici je pa število brezposelnih delavcev tako veliko kot pozimi. Na tisoče in tisoče delavcev išče zama delo.

Caristi ostanejo še eno leto Turčiji.

Angora, 6. febr. — Vsi ed intervencije Lige narodov v prid emigracijem v Turčiji je turška vlada amendirala svoje sklep glede izгона ruskih caristov in dovolila caristom, da lahko ostanejo v Turčiji še eno leto. Prvotni sklep je bil, da morajo takoj vsi ruski caristi zapustiti Turčijo.

Kuhinje za otroke stavkajočih rudarjev

Postavljenih jih je na novo deset. — Otroci v Clevelandu nabirajo cente za rudarske otroke.

Columbus, O. — Adjutant Frank D. Henderson, zaupnik državnega sklada za odpomoč rudarjev, poroča, da je bilo odprtih zopet devet novih kuhinj, v katerih dele otrokom stavkajočih rudarjev juho. Zdaj je v državi Ohio odprtih 47 takih postaj, ki so v oskrbi milice.

V denarju je bilo poslanih dozdaj trinajst tisoč dolarjev. Zdaj pride vsak dan približno tisoč dolarjev v sklad. Henderson izjavlja, da se je pomožna akcija tako aranžirala, da bo mogoče deliti podporo tudi v vzhodnem delu države Ohio.

Podpolkovnik Don Caldwell, major John Edwards in zvezni maršal Stanley Borthwick bodo nadzorovali pomožne postaje v okrajih Jefferson, Belmont, Noble, Tuscarawas in Harrison. Glavni stan je pa v St. Clairsville.

Skladišče za razdelitev oblike bodo odprli ta teden v tem novem distriktu za odpomoč.

Cleveland, O. — Šolaki otroci so prostovoljno priskočili na pomoč, da pomagajo prehraniti svoje male bratce in sestrice v stavkajočih rudarskih okrajih. Ne da bi bil izdan poseben poziv nanje, so prinesli v šolo razna konzervirana živila, obleke in obuho, drugi so pa dali denar. Pomoč teh malenkostv je dobrodošla. Stavkajoči rudarji in njih vrle žene lahko prenesejo glad in drugo trpljenje, ne morejo pa gledati svojih gladnih malenkostv.

Nedeljska bogastva v Tutankamenovem grobu

Carter je objavil kompletno poročilo o vseh najdbah sijajnega faraonskega zaklada.

Kairo, Egipt, 6. febr. — Howard Carter, odkritelj in raziskovalec grobnice staroegyptovskega kralja Tutankamena, je včeraj objavil popolno poročilo o vseh najdbah, ki so bile nakopičene v štirih podzemskih čumnatah. Poročilo se predvsem tiče zaklada v tretji in četrti čumnati, s katerim je bilo raziskovanje dokončano in grobnica je zdaj odprta javnosti.

Med najdbami v tretji čumnati je flotilja osemnajstih čolnov, ki je bila namenjena za prevažanje mrtvih čez reko Styx v egiptovska nebesa. Dalje je mnogo krasno izdelanih človeških figur, ki so opravljale nekakšno stražo, večje število podob iz alabastra in zlata in drugih reči. V četrti čumnati so bili kupi posod z oljem, vinom in jestivimi ter množina pohištva, orožja in igrač.

JOHNSON UDARIL PO TELEFONSKEM MONOPOLU.

Zahleva, da senat uvede preiskavo.

Washington, D. C. — Senator Johnson iz Californije, po naročilu mestnih uradnikov iz San Franciscia in Los Angeles, je v zveznem senatu zahteval, da se uvede preiskava glede monopola Bell Telephone kompanije.

Johnson trdi, da s tem ker ta kompanija drži vse patente in lastništvo instrumentov, ima moč, da lahko diktira visoke telefonske cene po vsej deželi.

Zrve avtov v Chicagu.

Chicago, 6. febr. — Od 1. januarja v tekočem letu do danes so avti v Chicagu zahtevali že 191 žrtev. Prohibitskemu zakonu pripisujejo večina nesreč direktno ali indirektno.

MANEVIRANJE V REPUBLIKANSKI POL. ARENI

Niti se še pripravljajo za nepoznanega kandidata. — Potočaj je tak kot ob času Hardingove kandidature.

Washington, D. C. — Malik — Zlato tele — še ni odpravljen. Še ga časte. Drugače ne more biti, ker kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije še ni odpravljen. Bogastvo je torej trumf in kdor je bogat, je močan politično in gospodarsko. Za bogastvom se prerivajo v meščanskih strankah in zato politični toki v meščanskih strankah ob času predsedniških volitev ne morajo biti drugačni, kakršni so se pojavili po svetovni vojni, ko so za bogastvom se prerivajoči ljudje spoznali, da tudi politika hitro obogati ljudi, ako jo znajo izkoristiti.

O Hooverju, trgovcem tajniku, se govori, da je kandidat republikanske stranke, ki ima največ izgleda, da ga na konvenciji republikanske stranke dvignejo na čelit. A Hoover ima tudi tekmece. Tudi H se puljo za predsedniško kandidature. Tu so Lowden, Dawes in drugi, ki bi se radi preselili v Belo hišo. Zada za tem dirinadom so pa profesionalni političarji in veliki privatni bizniški interesi, ki sodijo trezno, razpravljajo preudarno in študirajo, kako naj ta dirindaj izrabijo v svojo korist.

Hoover pojačuje svoje postojanke na vzhodu. Ampak oni profesionalni političarji in privatni bizniški interesi, ki ne dajo počenega groša za to, kakšna je platforma kandidata, hladno premišlujejo, kako bi spravili na kandidatsko listo onega, od katerega sami pričakujejo največ koristi.

Za to se pa niti že vlečejo v velikih dnevnikih. Tako se na pr. ališi, da Lowden ne more biti kandidat, ker zagovarja McNary-Haugenovo predlogo v odpomoč farmerjem. Slišajo se glasovi, da bo Fuller, governor države Massachusetts, tudi med prijavljenimi kandidati, da se tako porine cokol pod Hooverjev kandidatski voz na vzhodu, Pennsylvanijo ima v žepu baje Mellon in kar ta poroča, bo reka tudi pennsylvanska delegacija. Mellon pa ni naklonjen Hooverju. Tudi Coolidge strši v ozadju, akoravno je rekel, da on ni izbral, da ne bo kandidiral.

Novoangleška in newyorška skupina bodeta podpirali Dawesa. V državi Ohio se bo izvršila prava preizkušnja o Hooverjevi moči. Lowden bo podpiral senatorja Willisa, senator pa njega. Tako in enako čevkajo profesionalni političarji v dnevnem časopisu, v svojih klubih, društvih in organizacijah.

V treznih političnih krogh pa pravijo, da tako besedičenje ne pomeni drugega, kot to, da profesionalni političarji in privatni velebizniški interesi nočejo za barvo na dan, kdo je pravzaprav njih kandidat. S svojim manevriranjem nameravajo povzročiti, da na konvenciji nihče izmed prijavljenih kandidatov ne dobi potrebne večine, nakaar privatni bizniški interesi in notranji krožek profesionalnih političarjev pride šele na dan, kdo je pravzaprav njih kandidat. Taka igra je bila igrana, ko je pokojni Harding prejel predsedniško kandidature, in tako igra se namerava igrati tudi letos. Kaj o tej igri poretjejo ljudske mase, pa privatni velebizniški interesi in notranji krožek profesionalnih političarjev ne dajo ničesar.

Zračna pošta raste.

Chicago. — Čikazani pošljejo vsak dan povprečno 15.120 pisem po zračni pošti.

Vprašanje intervencije na havanskom kongresu

Kritična točka glede Nikaragve in sličnih afer končno prišla na dnevni red panameriškega zborovanja.

Havana, Kuba, 6. febr. — Najkriticnejše vprašanje — pravica intervencije z orožjem ali drugače ene dežele — je končno prišlo na dnevni red panameriškega kongresa. O tej zadevi so precej živahno razpravljali že v soboto v odseku za kodifikacijo ameriškega mednarodnega prava. Včeraj je pa bil izvoljen posebni pododsek sedmih članov, ki ima sestaviti in predložiti odgovor na vprašanje: Kaj je stališče kongresa glede intervencije?

Ameriški vodilni delegat Hughes načeluje pododseku. Hughes je že v soboto razložil ameriško stališče, da mora biti intervencija "v gotovih slučajih" opravljena. Proti njemu so pa postavili Guerrero iz Salvadorja, Elorduy iz Mehike in Puyverredon iz Argentine zahtevalo, da kongres osvoji načelo, da je vsaka intervencija akodljiva miru in interesom Panameriške unije.

Peru, Brazilija, Kolombija in Kuba odprto podpirajo Hughesa, dočim ostale latinske dežele omahujejo sem in tja.

Izkoriščanje poljskih tekstilnih delavcev

Delavnik je izredno dolgočasen. — Mezde so izredno nizke.

London, Anglija. — Poročilo, ki je bilo predloženo mednarodnemu kongresu tekstilnih delavcev, pove, da se tekstilni delavci na Poljskem nahajajo v zelo slabih razmerah. Deseturni delavnik je uveden splošno. V nekaterih tovarnah pa delajo delavci po dvanajst pa tudi več ur na dan. Mezde so seveda nizke. Delavke zaslužijo po 45 centov na dan, delavci pa sedemdeset. Ameriški kapitalisti so posodili tekstilnim tovarnarjem na Poljskem deset milijonov dolarjev. Ta denar se bo najbrj vporabil za nabavo novih in modernejših strojev, kar pomeni, da se zniža število zaposlenih, delavcem, ki bodo delali, pa naprti več dela.

Ampak tekstilni delavci zaradi tega ne obupavajo. Odločni so in bojevali se bodo za izboljšanje razmer.

COOLIDGE "ZAMAŠIL" USTA POROČEVALCEM.

Jezi se ker so ga nekateri poročevalci smešili radi njegovih izjav.

Washington, D. C. — Razočaran radi neprijazne publicitete, ki je v zadnjem času bila posledica časnikarskih konferenc, ki se obdržujejo dvakrat v tednu v Beli hiši, je postal Coolidge zelo čemeran. Smešenje nekaterih njegovih izjav v časopisu je ukinjevalo, da so časnikarske konference sedaj odpravljene. Posredni vzrok za to akcijo je bilo poročilo o njegovih besedah, ko je imenoval tajnika Hooverja za naslovom predsednika.

Od sedaj naprej bodo časnikarski poročevalci, ki stavijo tedensko razna vprašanja Coolidge, pošiljali listom kot vesti iz Washingtona vprašanja, na katere predsednik ne bo odgovoril. Tako so sedaj sklenili poročevalci raznih listov.

Silni sneženi zameti v Rusiji.

Moskva, 6. febr. — Po vsej južni Rusiji razbija silen snežen vihar že tri dni. Okrog tisoč potnikov strada v vlakih, ki so obtičali v zametih.

ODLAŠANJE ZASLIŠANJA GLEDE STAVKE

Johnsonova resolucija glede položaja premogarjev na stavkovnem polju pride na vrsto šele koncem februarja.

Washington, D. C. — Senator Jim Watson, predsednik senatnega odseka za meddržavno trgovino, je v svojem odgovoru glede sugestije senatorja Johnsona, da se vrši preliminarno zaslišanje o njegovi resoluciji, ki zahteva preiskavo trpljenja stavkarjev na polju mehkega premoga v državi Pennsylvaniji, odločil, da se zaslišanje odloči, kot je bilo že naznanjeno, na zadnji teden v februarju.

Senator Johnson je v senatu predljal telegram republikanskega kongresnika La Guardia iz države New York, ki je prepoštoval kraje, prizadeva po stavki. La Guardia je opisal strašno mišerijo, ki vlada v družinah stavkajočih premogarjev, na eni strani, pa drugi je pa naslikal kriminalno postopanje in brutalnost premogovne in železne policeje in okrajnih šerifov. Podal je tudi zapriseto izjavo nekoga pobojnika, v kateri opisuje, kako je za plačilo \$25 bil najet od policeje, da je streljal v barake stavkarjev in v dvorano, kjer so odbravali zborovanje.

Johnson je dejal, da ne pričakuje kakšnega nasprotstva proti resoluciji od senatorjev iz prizadetih držav. Zahteval je tudi od odbora hitro akcijo, da poroča senatu o njegovi resoluciji.

Senator Hefflin je zahteval, da se odbor razpusti in da se takoj izvrši glasovanje o resoluciji v senatu, ker Watson vso stvar preveč zavlačuje in odlašja z zaslišanjem.

Johnson je odgovoril, da ima še vedno zaupanje v odbor, da bo uvedel hitro akcijo v tem oziru. Ako bo pa videl, da ne bo odbor tega storil in če je ta preobložen z drugim nujnim delom ali pa ima kakšne druge vzroke, tedaj bo predlagal, da se vrši v senatu takojšnje zaslišanje o resoluciji.

Takrat je pa Watson naznanil, da bo njegov odbor delal za hitro zaslišanje. Popolnoma je pa ignoriral sugestijo, da je zaslišanje potrebno. Par dni prej je pa izjavil, da se vsa stvar odloži za par tednov.

POROČILO O NORRISOVI PREDLOGI GLEDE MUSCLE SHOALS JE UGODNO.

Lobisti v senatu bodo delali proti predlogi.

Washington, D. C. — Predloga senatorja Norrisa, ki določa, da bi vlada operirala vodne in električne sile Muscle Shoals in da zgradi, ako bi bilo potrebno, transmisijske linije v druge kraje, kjer bi se rabila električna sila, je bila ugodno poročana po senatnem odseku agrikulture. Odsek je tudi zavrgel ponudbo American Cyanamid kompanije za 50-letni najem vodnih sil.

Lobisti, ki so proti, da bi vlada obrabovala vodne sile, bodo delali na vsi moč proti predlogi. V nižji zbornici, kjer je poseben odsek razmotrival o ponudbi Cyanamid kompanije, ni še prišlo do definitivnega zaključka.

Pobojnik aretiran.

Wheeling, O. — William Sulberg, znan pobojnik in stavkovnem polju, je bil v soboto aretiran v tem mestu radi pijačnosti in ker je nosil prepovedano orožje. Sulberg je sedaj v zaporu in čaka na preiskavo.

Mussolini zavladal nad vsomi fašisti na svetu

Sestavil je statut za Italijane v inozemstvu kot odgovor na ameriško naselniško politiko.

Rim, 6. febr. — Diktator Mussolini je takoj odgovoril na poročilo iz Havane, ki se je glasilo, da južnoameriške republike podpirajo politiko Združenih držav, ki zahteva, da morajo naseljenci pretrgati državljanske stike s starim svetom. Mussolini je sestavil nekaj statut, ki se pridene fašistovski ustavi in velja za italijanske fašiste v inozemstvu.

Točke statuta, katerih je deset, se glase, da fašisti v tujih deželah morajo ostati Italijani in vselej zagovarjati italijanstvo in italijanski fašizem, morajo se pa pokoravati zakonom dežel, v katerih žive. Fašisti se ne smejo vtikati v politiko dotičnih dežel in v vseh ozihi se morajo ravnati po navodilih italijanskih konzulov, v katerih območju sploh.

Senat "odkril" brezposelnost

Brezposelnost je precej obširna v tekstilnih tovarnah na vzhodu.

Washington, D. C. — Resna situacija brezposelnosti v ameriških industrijah je bila končno "odkrita" in se je o nji razpravljalo v senatu. David I. Walsh, demokratski senator iz Massachusettsa, je podal 3. febr. v senatu poročilo o veliki brezposelnosti v novoangleških državah.

"Namogoče je," je rekel senator Walsh, "da bi sedaj podal natančni pregled in število tovarnih, ki so v zadnjem času prenehale s delom. Izjavim pa lahko, da ako se bi vedelo na vse, bi bilo število presenetljivo. Veliko tovarnih je zaprlo svoja vrata, druge pa obratujejo le par dni v tednu."

Tekstilne tovarne delajo še več kot eno leto pod normalno. Produkcija se je znižala za 40 do 50 odstotkov.

Brezposelnost se pa še vedno širi in situacija v tekstilnih industrijah v novoangleških državah in v severnem delu države New York je izredno slaba.

Walsh je citiral statistiko, ki je bila sestavljena pod njegovo direkccijo, in je dokazal, da se je v lanskem letu v 24 glavnih ameriških industrijah znižala mezda za 15%. Delavci, upošleni v teh industrijah, so zgubili v omenjenem času na mezdah več kot pet milijard dolarjev.

SAMO 12 MILIJONOV AMERIŠKEGA KAPITALA V NIKARAGVI?

Managua, 6. febr. — Poročilo iz ameriških virov se glasi, da ves kapital, ki je investiran od Amerikanov v Nikaragvi, znaša nekaj čez \$12.000.000. Kapitala iz Anglije je \$2.500.000.

Nemški komunisti napadli ameriški film.

Berlin, 6. febr. — Velika množica komunistov je v soboto zvečer udria v gledališče Frankfurter Allee, kjer predvajajo ameriški vojni film "The Big Parade." S klic "dol z ameriškim militarizmom" so komunisti raztrgali platno in hoteli sezgati film. Sledil je konflikt s policejo in 20 oseb je bilo ranjenih in 17 aretiranih.

40 aretiranih v Varšavi.

Varšava, 6. febr. — Poljski nacionalisti so včeraj odprli volilno kampanjo s shodom, ki pa se je izcimil v izgredo s policejo, ko so govorniki napadli Pilsudskega. Policija je aretirala 40 nacionalistov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglasu n. pr. (Jan. 31-1923) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo prvotno, da se vam ne ustavi list.

NAJBOLJŠI SVET!

Kadar umrje kateri izmed železniških magnatov ali izmed denarnih baronov, ki pripadajo h kateri drugi industriji, tedaj običajno čitamo, da je multimilijonar pričel svojo karijero v deški dobi kot prodajalec časnikov ali pa kot pisarniški deški sel. V prejšnjih letih, ko sraženje čevljev se ni bilo organizirano po zakonih kapitalizma in je bil snažilec čevljev navadno samostojen podjetnik in delavec obnem, je bilo običaj povedati, da je ravnikar umrl multimilijonar kot deček snažil čevlje ob cestnih vogalih. Za takim uvodom je pričel slavospev pokojnemu milijonarju. Slava se je pela njegovi marljivosti, ukazelnosti, bistroumnosti, varčnosti itd. Ti slavospevi so bili tako vsiljivi, kakor da so hoteli povedati, da so bili vsi drugi ljudje, ki so bili sovratniki pokojnega multimilijonarja, a se niso povzpeli do multimilijonarja, leni, za bit, zapravljivi itd. Imeli niso nobene lastnosti, ki se v sedanji človeški družbi smatra za lepo čednost. Naobratno je pa bil pokojni multimilijonar že pravi svetnik na tem svetu in treba mu je bilo, da le še umrje in se preseli v nebesa, da tam prejme plačilo za svoje svetniško življenje na tem svetu.

Današnji svet ni tak, kot ga skušajo prikazati pisatelji, ki pejejo slavo pokojnim multimilijonarjem. Kdor prehranjuje samega sebe s svojim ročnim ali duševnim delom, ne postane multimilijonar. Kdor hoče postati multimilijonar, lahko opravlja produktivno ročno ali duševno delo vsak dan štiri in dvajset ur, pa ne bo postal še milijonar, kje šele multimilijonar! Steinmetz, znani elektrotehnični ženi, je gotovo opravil veliko koristnega duševnega dela v teku svojega življenja, pa je umrl skoraj kot revež. Zapustil je nekaj nad dvajset tisoč dolarjev, kar je v primeri s premoženji multimilijonarjev toliko, kot nič. Steinmetzu ne more nihče reči, da je bil len, neumen ali zapravljiv, pa vseeno ni mogel spraviti premoženja skupaj, dasiravno so kapitalistični listi od časa do časa poročali o njegovi "veliki" plači, ki jo je prejemal kot elektrotehnični inženir in izumitelj elektrotehničnih naprav. Steinmetz je bil v elektrotehnikavi pravi čudodelnik, premoženja pa ni zapustil.

Kako to? Steinmetz ni imel najetih drugih ljudi, da bi zanj delali, on bi pa vžival sadove dela drugih. Steinmetz je delal sam. Dohodke, ki so prihajali od njegovega dela, je zopet vporabil za nove izume, da koristi človeški družbi v obče. V njem niso bili razviti instinkti, da nagrabimo premoženje in gospodarsko zavlada nad drugimi ljudmi, ampak v njem je kraljeval človeški razum, pravzaprav človeško razumno čustvovanje, ki dviga človeka visoko gori nad živalmi.

Ljudje, katerih razumno čustvovanje ni razvito in v katerih so razviti čuti bolj podobni instinktom, katerim je zakon džungle zelo všeč, ne morejo pojmovati Steinmetza, ne morejo razumeti človeka, v katerem je razvito razumno čustvovanje in ki živi pravo človeško življenje, ki se visoko dviga nad živalskim, in za to pravijo, ako bi jaz imel pamet tega ali onega človeka, tedaj bi svetu pokazal. Takim ljudem so ljudje razumnega čustvovanja bedaki in tepci, ker si niso nagrabili bogastva.

Človek z živalskimi instinkti sovraži človeka z razumnim čustvovanjem. Nevoščljiv mu je njegovih duševnih zmognosti. Zavidava ga zaradi teh duševnih zmognosti, ker jih nima on in ker si domišlja, da bi nagrabil še več bogastva, ako bi jih imel. Ti ljudje pač ne razumejo, če bi imeli duševne zmognosti ljudi z razumnim čustvovanjem, da bi ne imeli poželjenja po nagrabljenju premoženja in izkoriščanju drugih ljudi, ampak bi delali za napredek v človeški družbi, da se človeštvo dvigne vobče iz živalskih nižin v človeške višave, da ljudje na svetu postanejo ljudje. V dosego tega cilja bi se pa prav zanesljivo ne posluževali zakona džungle.

VESTI IZ NASELBIN

S pota.

Ameriškim Slovincem se je zadnje čase napovedovalo, da je njih jezik obsojen na pogin. Tako se je pisalo in vzdihovalo tudi v mili domovini. Enake vzdihe je prinesel "A. S." s spomini znanega Kazimirja, ki sedaj živa v Sloveniji ameriške dolarje.

Da, če prav premislimo, tedaj je to gotova stvar. Naša mladina, ki obiskuje tu slovenske šole, ne zna slovenskega jezika, kadar pa nastopi v govorih v angleščini, je nje besedilo zopet pomešano s slovenskimi naglasi. Tako sem opazil kadar sem opazoval mlade Slovence in Slovence pri nastopih. — In naše časopisje? Leta 1891 je prišel Anton Murnik z A. S. v Chicago. Ali že pri 10. številki je pričel jadikovati, da ne more naprej, ni pomoči. Iz zadrege ga je spravil pokojni Buh. Slovenščina lista je bila takšna, da so se mu slovenski dijaki v St. Paulu direktno smejali, četudi sami niso znali dobro slovenski. In tako je šlo naprej. Slovenski listi so se rodili in umirali.

Prošlega leta sem pregledoval svojo ogromno zbirko, ko sem poslal par zabojev Buhovega arhiva od naših prvakov zgodovinarju dr. J. Zaplotniku, kateri je bil slovenski duhovnik in je bil slovenski duhovnik v vrste, ki je prepotoval Ameriko in skupaj zbral zgodovinske podatke naših slovenskih pionirjev v Ameriki. Mož ima plemenito idejo, dasi stane to delo veliko. V naglici sem zbral skupaj, kar je pokojni Buh imel gradiva od vseh naših misijonarjev od Barage naprej. Našlo se je precej, ako pomislimo, da je Baraga že l. 1837 spisal prvo slovensko knjigo tam gori na Michiganški polotoku. Drugo je spisal leta 1840 itd.

Prve indijanske knjige je Baraga dal tiskati v Ljubljani. Opombe so bile pozneje narejene, da je bilo v tekstu v Ljubljani narejenih manj napak kot pozneje v Cincinnati, Ohio. Ko ravno omenjam tisk v Ljubljani, naj povem, da je to namen temu dopisu, ker sem z novoletnim voščilom od urednika mesečnika "Čas" tudi čital obvestilo, da se bo ta revija za poduk in izobrazbo tiskala sedaj v Ljubljani. Ameriški naročniki bodo, kot dosedaj iz Clevelanda, prejemali mesečnik "Čas", ki bo tiskan v Ljubljani. Kakor je znano, je "Čas" urejeval okrog 15 let znani rojak Frank Koršič. Sedaj bo list (dosedaj urejan s pomočjo urednikove soproge) toliko izboljšal, da bo poleg njunih moči dobil še mladih moči v Sloveniji, kjer bo sedaj tiskan in pošiljan ameriškim naročnikom. Na tem koraku moram čestitati uredniku "Časa", ker dokler dihaajo sedanji ameriški Slovinci, bo list vedno dobrodošel. Razume se, da bo s tem korakom list veliko izpopolnjen na gradivu. Ko pridejo mladi ameriški Slovinci na površje, tedaj bo drugače, ker se zavedamo, da se že sedaj nagibamo k zatonu s slovensčino. To še ni nič hudo, ker tu smo vendar na tujem. Toda vse kaj drugega pa je z našimi Slovinci, ki vzdihujejo pod peto Mussolinija v našem solničnem Primorju. Naši rojaki na lastni glavi nimajo pravice do poduka svojega lastnega jezika. To je kar človeka boli. To je pravo suženjstvo za naše rojake, ki jih je zaslužil krščansko katoliški Rim.

Omenil sem slovensko časopisje v Ameriki. Koliko listov je že izhajalo in tudi prenehalo izhajati. V moji zbirki jih imam približno en ducat. Imam tudi mnogo šaljivega gradiva. Pred več leti je pričel izdajati list rojak Mulaček, izobraževalni mesečnik "Nada". Prišel je k meni v Chicago, da mu dam oglas. Dal sem mu ga s pripombami, da če bi pričel Pavliha pisati in po njegovem vzorcu "Nado" urejevati, bi mogoče še šlo. Ali z izobrazbo med ameriški Slovinci sedaj ne vem če bo kaj. Res, prejel sem par izdaj "Nado" in nato — nič več.

Ko sem bil leta 1908 v domovini, sem našel na rojaka Mu-

lačka, ki je poizvedoval po rokopisih pokojnega Andreja Smrekarja. Mesečnik "Nada" je tudi pričel par Smrekarjevih pesmic. Dejal mi je, da je imel blagi pisatelj Smrekar več vrednih stvari, toda kje so? To bi se ne bilo nič, da niso sedaj prišli z raznimi sumničeni na dan, da imam jaz njegove rokopise. Jaz bi jih drage volje dal, ako bi jih imel. Sedaj namreč zbiram podatke njegova pokojna sestra. Toda vse izgleda, da niso ničesar pustili, vse so pobrali — zakaj? To so tisti, ki so blato metali in ga še mečejo name. Kar sem jaz imel v moji zbirki od pokojnega Smrekarja, sem tudi vse objavil. Pred leti sem se nahajal na Towerju, Minn., in A. S. ni nič vedel, da je pokojni Smrekar prinašal pesmice v tiskarno brez njegovega podpisu. Kasneje je še pošiljal istemu listu. Marsikatero pesmico so mu cenzurirali, češ, da je "previsoka". Pozneje sem prejel nekaj njegovih rokopisov v obliki žepne knjižice na Elyju, Minn., in nekaj tudi pozneje v Chicago, ki mi jih je dal pokojni rev. Anton Sojar, še predno je bil po gredi hinaviščini preganjan, da se je kasneje njim udinjal. Lanskega leta pa sem dobil velik ovij papirja, skleščenege od miši. Na njem so bile pesmice od leta 1892. Po njegovi smrti so dobili zavoj s 70 rokopisi Smrekarjevih pesmi. On je imel od škofije dovoljenje do pokojnikovega arhiva in je po pogrebu razmetaval kakor se mu je poljubilo.

Predalec sem zašel, kajti moj namen je bil v glavnem omeniti le mesečnik "Čas". Veliko revij je že zašpalo, medtem ko "Čas" vztraja nadalje. Rečem le toliko, da obdržimo kar imamo. Da bi se še katere revije ustanovile v Ameriki, bi se ne izplačalo. Tednik Proletarec vrši zelo podučno delo za izboljševanje delavškega položaja. — Rev. Sustaršič je prvi izdal malo knjižico o ameriških Slovincih, nato je izdal knjigo rev. Geo. Trunk in pred par leti pa veliko knjigo Jete Zavertnik, ki jo je izdala in založila književna Matica SNPJ. Poleg teh je bilo izdanih veliko koledarjev in mesečnikov, ki niso dolgo izhajali. Zdi se mi, da vse, kar je bilo dosedaj spisanege, kot zgodovina ameriških Slovincov, je le nekakana predpriprava za poznejša zgodovinarja, kjer bo lahko zajemal podatke.

— Matija Pogorelec.

Nikar sem za delom!

Meadowlands, Pa. — Premogari tukaj nimamo nobene Jacksonvillake pogodbe. Kakor je nam znano, obratujeta dva farmarska rova, v katerih je zaposlenih 14 premogarjev. Vsak premogar dobi za vozček nako-panege premoga 80 centov. Kakor je meni znano sta zaposlena v teh luknjah samo dva Slovence, ki zaslužita od 5 do 7 dolarjev na teden.

Prav nikomur ne svetujem, da bi se podal sem za delom, ker ga ni. Jacksonvillaka pogodba je tu samo na papirju, premogar pa pri peči, če ima dovolj premo-ga, da si jo zakuri.

V letnem času so premogari hodili od tovarne do tovarne za delom. Tovarne so oddajene od naše naselbine od 4 do 5 milj. To je bilo vse zaman, ker dela ni bilo. Srečen pa je bil tisti, ki je dobil delo tudi v poletnem času. Lahko je bil v resnici srečen tisti, ki je že 15. aprila dobil kakšno delo in je še sedaj na delu vsaki dan.

Pozdrav vsem čitateljem! — Anton Azman.

Naznanilo.

Glencoe, O. — Za vzhodni Ohio smo dobili od JRZ za slovenske stavarke \$300; nabragna je bilo še nekaj na konferenci JSZ, da je skupna vsota znašala \$303.25. Vsa ta vsota je bila že razdeljena in vsak premogar je podpisal prejemek. Potem sem pa vse skupaj zopet vknjižil, tako da imam izkazila za vsak slučaj z naslovi prejemnikov. Knjiga je bila pregledana na konferenci JSZ za vzhodni Ohio dne 2. januarja t. l. v Bridgeportu, O. Pregledala sta jo Andy Zlatoper, Maynard, O.

in Frank Garm, Blain, O., konferenca pa jo je potrdila. Pozneje bo knjiga poslana v Chicago v arhiv poverljivemu odboru JRZ.

Poleg omenjene vsote sem prejel še nadaljne podpore slovenskim stavarjem kakor tu sledi: Od gl. predsednika SNPJ dvakrat po \$400; od soc. kluba št. 37 JSZ, Milwaukee, Wis., \$15 (poslal Frank Perko); od društva št. 205 SNPJ, West Duluth, Minn., \$11 (poslal John Kobi); od društva št. 119 SNPJ, North Chicago, Ill., \$23.50 (poslala Frances Zakovšek); od Franka Krolla (Lowell, Ariz.) \$2; od skupne veselice v Detroitu, Mich., \$50 (poslal A. Semrov); od John Kosina (Girard, O.) \$20; in od Frank Kovača (Nanticoke, Pa.) \$4. Za vse te prispevke sem si nabavil posebno knjigo, kjer je vse zabeleženo. Knjiga bo pregledana meseca maja, ko se bo vršila vzhodnoohiojska konferenca JSZ. Nato bo pa knjiga poslana na gl. urad SNPJ. Sedaj imam veliko dela, a vse to rad vršim brezplačno.

Na tem mestu se vsem darovalcem v imenu prejemnikov najskrajneje zahvaljujem, ker ste s svojimi prispevki marsikatero solzo otrnili, ko ste bednim stavarjem kupili kos kruha.

Če vas darovalce takšna usoda zadene, vas ne pozabimo!

— Nace Zlemberger.

O stavlki in delitvi podpore.

Library, Pa. — Dolžnost nas veže, da se zahvalimo librariški stavarji za poslano pomoč: klevelandskemu odboru za 5 zabojev obleke, čevljev in nekaj grocarije, dalje se tudi zahvalimo tajniku društva št. 16 SNPJ, Milwaukee, Wis., za 3 zaboje. Obnem pa se zahvaljujemo vsem darovalcem, ki so kaj darovali. Tukajšnji nekateri stavarji so že do kraja izčrpani. Vsi darovi so bili razdeljeni med člane SNPJ in SSPZ, ki so najbolj potrebni.

Mi Slovinci nismo nič deležni podpore od UMWA organizacije, razen par izjem. Vedno so prvi stoprocentni, ki so se pa že večina odpravili stavkokažit. Samo Slovinci in nekaj drugorodcev še držimo in bomo do zmagice, četudi je težavno. — Angleški listi poročajo, da prihajajo truki z žilivi za tukajšnje stavarke. Toda tukaj nismo nič dobili, ker nismo nič vprašali. Resnica pa je, da smo potrebni. Tukaj smo bili že davno vrženi iz kompanijskih hiš na cesto in niso nobene vprašali, ali ima kam iti. Tudi barak niso postavili kot v drugih naselbinah. Zato so se pa skoro vsi rudarji izselili; le tisti smo ostali, kateri imamo svoje domove.

Čas je že, da bi se začeli zanimati za volitve, katere pridejo to leto. Postavimo takšne moze, ki bodo preprečili ponovitev trpljenja, kot se sedaj godi v stavkovnem okrožju.

Apeliram na rojake in druge, naj se držijo proč od tukaj, ker dela ni za poštenega delavca. Kar rovo obratuje, delajo v njih samo skebje. Zato pa nikar v te kraje za delom. Apeliram tudi na društvene tajnike SNPJ, da bi pazili povsod na člane, kam gre kateri, da se bodo vedeli ravnati, če gre kateri opravljati delo stavkokažtva. — Fran Ambrožič, blagajnik št. 386 SNPJ.

Ni misliti na organizacijo.

Johnstown, Pa. — Tukaj delamo po dva dni v tednu, pa še takrat se slabo zaslužijo, ker je treba veliko takozvanega mrvega dela napraviti zastoj. Na kakšno organizacijo tukaj ni misliti. Vzrokov je več. Po mojem mnenju je največ kriva vera in pa nevoščljivost.

S stavarji zaenkrat moremo samo simpatizirati, ker pomagati jim ne moremo veliko. Naj omenim en slučaj. Na seji našega društva meseca decembra smo sklenili dati za stavarke \$10 in \$25 za svetega Miklavža, namreč iz društvene blagajne. Pa se naše društvo še imenuje "Napredni Slovinci"! V izobraževalni akciji tudi ni. Taka so dejstva pri nas.

Bratski pozdrav! — Anton Grmek.

Pomoč še potrebna.
Powhatan Point, O. — Na stavlki smo tukaj že del časa. Dela seveda ni v teh krajih. Sicer grade novo cesto iz Powhatan Pointa v Clerington, ali kaj pomaga, ko pa delavcev ne potrebujejo. Rabiljo parno lopato, dva para konj in kakšnega pol dučata mož, pa gre delo naprej. Seveda se tisti, ki so zaposleni, spadata pod tri črke in niso inozemci.

Tukaj imamo društvo Slovence narodna podpora jednote, a ne moremo napredovati v tej dotrajni stvari. Nekateri družine so že v velikem pomanjkanju, ker podpore ne dobimo od uniže več kot dva do tri dolarje na 15 dni. Bili smo prisiljeni obrniti se na pomočni odbor v Bridgeport, Ohio, kateri nam je poslal zaboj obleke in obuvala. Vsak je bil vesel in zadovoljen. Rayno ko smo dobili zaboj nas je obiskal rojak Nace Zlemberger iz Glencoe, Ohio. Izročil je John Petku, Matt. Pužu in meni vsoto \$50, katero smo razdelili med najbolj potrebne sobrate. Najlepša hvala vsem, ki ste prispevali, da so stavarji dobili podporo. Vsa čast in hvala uradnikom SNPJ, ki skrbje za nas stavarke v teh hudih časih.

Kakor nam je znano, so se baroni premožna namenili nas izstradati. Torej rojaki, prikažite nam še na pomoč, da se jim

možni pomagamo!

Pomoč stavarjem.

Pleasant Valley, Pa. — Podpisana sem nabirala za izprte rudarje v Kusselton, Pa. Darovali so mrs. A. Krizaj \$2. Po \$1: F. Wodnik, J. Tushar st., J. Tushar ml., J. Bohinc st., S. Ank, mrs. M. Bohinc, J. Perne, J. Suša, I. Bohinc, J. Kinkela, J. Jelovčan ml., J. Jelovčan st., L. Pinazza, A. Pinazza, F. Božič in E. Zupančič. Po 50c: W. Bohinc, J. Bohinc, M. Ropcosky, T. Kužnik, A. Brmalj, J. Wolkar in J. Galuski. Mrs. V. Bohinc \$25. Skupaj \$25. Lepa hvala vsem darovalcem! — Mary Milharčič, nabiralka.

Darovi stavarjem.

Dickson City, Pa. — Vsakemu rad pomagam in ustrezem po svoji moči. Tako sem se zavzel, da grem od hiše do hiše nabirat prispevke za stavarke. Vsak dar je bil dobro došel, denaj ali obleka. Lepa hvala vsem darovalcem. Denar smo že razdelili med stavkujoče slovenske rudarje.

Obleko so darovali v Luzernu, Pa.: Joe Korendar, Joe Slaper, mrs. Riz Šara, mrs. Angeline Ofak, John Ströfel in Louis Lipošek. Nabirali smo: John Flis, John Skok in John Felz. — Martin Kasin, član št. 427 SNPJ.

Ohranimo organizacijo.

Russelton, Pa. — Tukaj smo na stavlki od 1. aprila l. l. Republik Iron Steel Coal kompanija nas je poglala iz svojih stanovanj še 1. nov. l. l. Sedaj 31. jan. je pa začela obratovati pod odprto delavnico. Čudno se nam zdi, kje imajo tako dobro tovarno za izdelavo skebov, da tako hitro prihajajo sem. Deputiji jih tako skrbno zastražijo, kot bi zlato vozili. Stari delavci so se vrnili na delo samo trije.

Apeliram na rojake iz drugih krajev, naj nikar ne hodijo v Russelton za delom, ker ga ni za poštenega delavca. Kompanija oglašva v listih in skozi svoje agente, da plačuje lestvico iz leta 1917. Ta navada marsikateroga privleče sem. Tako je prišlo dne 1. eb. nekaj rojakov iz W. Va., sem za delom. Sedaj se jih je vrnilo. Dejali so, da so bili zapeljani Stirje pa so šli na delo pod varstvom policije. Nikar ne hodite sem odjedat že tako mali kos kruha. Vsak naj malo premisli, da v teku desetih mesecev so nas že precej izželi. Naši otroci tudi nimajo potrebne hrane. Podpore so tudi male. Od 5. distrikta dobimo po \$1 na moža, 35 centov pa na otroka na teden. Sedaj pa govore, da bodo dali samo 25 centov na otroka.

Konec kornersreuthskega "čudeza."

Berlin, 6. febr. — Theresa Neumann, ki je v Kornersreuthu na Bavarskem vsak petek "švicala" kri v formi pet Kristusovih ran in privabila na desetisoče lahkovernežev v omejen kraj, je zdaj ozdravla. Njene "rane" so izginile in ženska je spet normalna. Nemški zdravniki so mnenja, da je ženska bila histerična, toda katoličani so imeli to za "čudež."

Kako neki naj preživi stavarke svojo družino v baraki s to vsoto? Pa smo kljub temu pripravljene še vztrajati, da ohranimo našo organizacijo pri življenju. Mi se zavedamo, da delavec brez organizacije je kakor voz brez koles. Zato apeliram na one, kateri niste prizadeji, da nam prikažete v teh kritičnih časih s prispevki na pomoč. Dajte pa zanesljivim osebam. Dobili sem pismo od članice društva št. 318 SNPJ, Bagdaly, Pa., da je tam pobral v pomoč stavarjem neki Frank Junko, ki je govoril slovenski in hrvatski ter se je izdajal, da je doma iz Russeltona. Tukaj pod takim imenom ni nobenega rojaka. Radi tega svarim rojake, naj bodo previdni komu dajo denar. Vztrajamo do zmagi! — Jack Pospay, tajnik št. 385 SNPJ.

OPAZOVANJA

Zmaga na obroke.
Ameriški delavec plačuje vse na obroke. Vse gre na "installment plan". Hišo kupi in plačuje na obroke. Avtomobil plačuje na obroke. Obleko, radio, viktrolo, pohištvo in celo jestvine plačuje v obrokih. Kadar pride otrok na svet, so obroki, kadar se ženiš, so spet obroki in kadar pride smrt, odplačuje nekdo v obrokih.

Ameriški delavec živi in umrje na obroke. Vse njegovo življenje je "installment plan". Profitarji, ki so iznašli ta sistem za delavca, pravijo, da je to zelo dobro. "Uživaj stvari, ko jih plačuješ." Denarja ni treba! Glavno je, da imaš delo. Če imaš delo, imaš kredit, in če imaš kredit, imaš vse. Imeniten sistem!

Neradi pa priznajo, da sistem odplačevanja v obrokih privleče delavca na večne dolgove in s tem ga ubije za vsako samostojno mišljenje in gibanje. To je glavna slaba stran tega sistema, so pa še druge strani.

Pustimo zaenkrat vse te slabe strani obrokov in vzemimo, da je milijone obrokarjev v Ameriki res prišlo na ta način do lastnega kota, avtomobila in drugih stvari, do katerih bi morda ne prišli, če bi vsakdo moral plačati vse v gotovini. Vzemimo, da je res, da obrokarski sistem prisihi človeka na varčevanje. Vzemimo, da so delavci zadovoljni s tem sistemom. Vsaj protestov ne slišimo nobenih.

Ako so torej delavci zadovoljni, da takole obrokarije vse svoje življenje, če so tudi organizirani delavci zadovoljni — zakaj ne osvaje tega sistema kot taktično potvzo za svoje mezne boje? Delavci zahtevajo višje plače. To je pravilno. Mezda ne sme stati na eni višini. Obrokov je vedno več, zato mora biti več denarja. Prerado se pa zgodi, da delavci ne dobe vsega poviška ki ga zahtevajo. Morda zahtevajo dolar več na dan, prilika pa je, da dobe samo 25 centov več.

Kaj je pametno storiti v tem slučaju? Zastavljati za ves dolar in stavljati mesec, dva tri ali šest mesecev, ali pa vzeti četrti dolarja in čez pol leta, ali kadar je, spet prijeti delodajalca za več? Taktika "vse ali nič" je že pahnila mnogo delavcev med bežace. Ako moreš vzeti delodajalcu vse, kar zahtevaš, vzemi, ne čakaj nič! Če pa ne moreš, je vsekakor boljše počakati in vzeti samo to, kar se da, kakor pa izgubiti še fiato, kar imaš. Pol koraka naprej je vedno boljše kakor korak ali dva nazaj.

Delavci se morajo navaditi še zmagovanja v obrokih, kadar je cela zmagava pomogoča.

Konec kornersreuthskega "čudeza."

Berlin, 6. febr. — Theresa Neumann, ki je v Kornersreuthu na Bavarskem vsak petek "švicala" kri v formi pet Kristusovih ran in privabila na desetisoče lahkovernežev v omejen kraj, je zdaj ozdravla. Njene "rane" so izginile in ženska je spet normalna. Nemški zdravniki so mnenja, da je ženska bila histerična, toda katoličani so imeli to za "čudež."

Kako neki naj preživi stavarke svojo družino v baraki s to vsoto? Pa smo kljub temu pripravljene še vztrajati, da ohranimo našo organizacijo pri življenju. Mi se zavedamo, da delavec brez organizacije je kakor voz brez koles. Zato apeliram na one, kateri niste prizadeji, da nam prikažete v teh kritičnih časih s prispevki na pomoč. Dajte pa zanesljivim osebam. Dobili sem pismo od članice društva št. 318 SNPJ, Bagdaly, Pa., da je tam pobral v pomoč stavarjem neki Frank Junko, ki je govoril slovenski in hrvatski ter se je izdajal, da je doma iz Russeltona. Tukaj pod takim imenom ni nobenega rojaka. Radi tega svarim rojake, naj bodo previdni komu dajo denar. Vztrajamo do zmagi! — Jack Pospay, tajnik št. 385 SNPJ.

Kako neki naj preživi stavarke svojo družino v baraki s to vsoto? Pa smo kljub temu pripravljene še vztrajati, da ohranimo našo organizacijo pri življenju. Mi se zavedamo, da delavec brez organizacije je kakor voz brez koles. Zato apeliram na one, kateri niste prizadeji, da nam prikažete v teh kritičnih časih s prispevki na pomoč. Dajte pa zanesljivim osebam. Dobili sem pismo od članice društva št. 318 SNPJ, Bagdaly, Pa., da je tam pobral v pomoč stavarjem neki Frank Junko, ki je govoril slovenski in hrvatski ter se je izdajal, da je doma iz Russeltona. Tukaj pod takim imenom ni nobenega rojaka. Radi tega svarim rojake, naj bodo previdni komu dajo denar. Vztrajamo do zmagi! — Jack Pospay, tajnik št. 385 SNPJ.

Vesti iz Jugoslavije

Ljubljansko pismo.
9. jan. 1928.

V Ljubljani je precej živahno, imamo tudi same praznike. Pred novim letom smo imeli katoliške božične praznike, po vsem letu pa sv. tri kralje in v vrsto pravoslavni prazniki in rojstni dan kraljice. Še nekaj so strašno veseli, državni radniki tudi, kajti čim več praznikov, tem manj učentja in o-ravka. Za nas delavne ljudi so prazniki včasih tudi dobro-sli, le če jih je preveč, so nad-ja. Pravoslavni prazniki so v Ljubljani poznani, poseb-ker so vojaki bili prosti in-er se je vršilo prav ta čas me-dredno studentsko zborovanje, katerem so zborovali dele-ti studentovskih društev iz-rancije, Italije, Češke, Poljske, Bolgarije, iz Danske, iz An-ške in seve tudi iz Amerike, celo ameriški delegatje so se dni sprehajali po Ljubljani in hvallili: kako je lepa in pa go-lobna.

Mednar. dijaška konferenca (I.E.) je prav zanimljiva. Stu-entje se med-seboj spoznajo in o takšnih zborovanjih vidijo-ko svetla.

Glavni nameščenci, ki so zahte-ali od vlade, da izvede popolno organizacijo državne uprave, isti odpraviti je nekvalificira-ke uradnike in uvesti je depoli-ciacijo uprave. Prav lepa je ta-hteva in je želeli, da se te že-je približajo uresničenju.

Vlada v Beogradu se bo-le re-onstruirala, ali ne tako, kot bi-lo prav. Več, kadar bom imel-IVan Kramar.

Zadržno gibanje.
Ljubljana, 8. jan. 1928.

V Ljubljani se je v nedeljo 8. januarja vršila konferenca ljub-anskega zadržnega okrožja. O obširnem referatu ravnatelja konzumnega društva za Slove-ija, zadr. Fr. Koblerja, ki je-ovoril o važnosti čim večje agi-cije za zadržne ideje, je pred-šil predsednik "Zadržne li-je" zadr. A. Kristan v razpra-rod predlog, da se vrši po vsej-loveniji od 18. jan. do 6. febru-ja Konzumno zadržni teden, ki naj ima namen pridobiti no-ih pobornikov in pristavev za-adržni misli. K predlogu so go-rorili zadr. Vrhunc, Pastorek, dovec, Rakovčeva, Brezarjeva, Kobler. Bil je sprejet so-asno. Zbral se je odbor, ki bo-tem smislu izvršil vse pred-riprave.—Zadržni koledar za-2028 se je tako razširil med-ane, da ga je že zmanjkalo. gromna naklada je v treh te-nih skoro pošla.—Zadržni sho-20 so projektirani: za 14. t. m. Ljubljani, in v Guštanju, za-2. t. m. zadržna konferenca v-erjaljah, shodi v Lešah, v Me-ici in Črni, in konferenca v Je-menici, ter shod na Savi.—Te-2ni se je mudil v Ljubljani dr-avni poslanec S. Abram iz In-ruka, znani zadrugar. Obiskal-je vse zadržne institucije in-ruzi zadr. Antona Kristana. bljubil je, da bo napisal dalj-še članke o slovenskem delav-tem zadržništvu. Razume se,-da jih bomo, ko izidejo, tudi v-rosvetlo poslali, da bodo njeni-2tatelji videli, kako Avstrijci-2dijo o nas.

Samomori v Sloveniji.
Ljubljana, 10. jan. 1928.

V casopisih vsak dan prinaša-ko poročilo, ki poroča o iz-šenem ali poskušnem samo-2oru. Npr. danes 10. januar-2028 smo zvedeli, da se je u-2dnik špedicijske firme "Bal-2n" iz Maribora, Zakušek, vr-2l pri Podusedu pod vlak, ki-2je razmesaril. Vzrok: strah-2ed kaznjio, kjer je poveril-2vo vsoto in jo zapravil.

V Udmatu se je zastrupil-2zposelni zidar Janez J.—V-2ranjski gori se je ustrelil v pr-2finančni pripravni Josip P.—Ljubljani se je ustrelil v sen-2upledni zdravnik dr. Demeter-2levec, vitez Trsteniški. Vzrok:-2levec.

Po vojni ljudje kaj radi obu-2jo. Popreje so imeli boljše-2večje in so se borili. Kleri-

rigrad. Skozi Ljubljano in Za-2reb ga torej ne bo več. (Sicer-2tudi sedaj ni bil prebežen, kajti-2v Ljubljani smo skromni ljudje-2in skromni so tudi Slovenci-2sploh, ker nič—nimajo.) Torej-2ni Ljubljana prav nič pokraj-2šana.

Slovence jako radi hvalijo.
Celo sam general in minister-2vojne ter mornarice gospod-2Hadžić je dejal, da so Slovenci-2jako brihtni ljudje in dobri in-2inteligentni vojaki. Po njego-2vem mnenju imajo Slovenci iz-2med Jugoslovanov najslodnejšo-2izobrazbo. Sicer imajo tako-2mnenje tudi drugi, ali za Slo-2vence zadostuje to. Jako pa se-2je v svojih trditvah zmotil gos-2pod general in jugoslovanski-2minister in namreč v tem, da je-2hote pozabil povedati, da smo-2poleg "brihtnosti" tudi jako-2ummi in naivni ljudje. Vse si-2ker smo samo politiki nismo in-2z nami delajo, kar sami hočejo. To je pozabil povedati gospod-2general in minister. Sicer pa je-2prav, da ni povedal. Slovenci-2bi tega ne bi opazili, ker so "pre-2brihtni".

Organizacija ljubljanske oblasti.
Ljubljana, 14. jan. 1928.

Za materijalno podlago dela-2je oblastni odbor ljubljanske-2oblasti pridobil star in dobro-2pokovan denarni zavod "Kranjsko-2hranilnico," ki je bilo do pre-2vzeta v l. 1918 domena Nemcev-2in nato prešla v roke državi.

Po prevratu se je vodila kot-2nadstrankarska hranilnica. Lani pa-2se je na občnem zboru sklenilo-2oddati jo ljubljanski oblasti v-2korist njenega dela.

Te dni jo je pa svojsko pre-2vzel oblastni odbor.

Ob navzočnosti predsednika-2oblastnega odbora dr. Natlače-2na, oblastnega referenta za fi-2nance dr. Adlešiča, vladnega-2svetnika dr. Andrejke, novega-2upravnega odbora, vsega urad-2ništva in nekaterih bivših ravn-2ateljev Kranjske hranilnice je-2dosedanj predsednik Kranjske-2hranilnice Dragotin Hribar po-2daljšem nagovoru izročil Kranj-2sko hranilnico z vsem njenim-2premoženjem, kakor tudi z vse-2mi njenimi obveznostmi v last-2ljubljanske oblasti v roke nje-2nega predsednika.

Oblastni predsednik dr. Na-2tračen je potrdil prevzem Kranj-2ske hranilnice ter jo zaeno iz-2ročil s primernim nagovpom no-2vemu upravnemu odboru.

Ko je se v imenu uradništva-2nadsvetnik Hauffen izrekel za-2hvalo dosedanemu predsedniku-2je ves akt posvedočil notar.

Člani novega upravnega od-2bora, ki jih je imenoval v smi-2slu od oblastne skupščine mu-2danega pooblastila oblastni od-2bor, so: Ivan Avsenek, oblastni-2poslanec in tovarnar v Ljublja-2ni, Karel Čeč, ravnatelj Ju-2goslovanske tiskarne, nadalje-2Francišek Finžgar, mestni žup-2nik, dr. Vladimir Ravnhar, od-2vetnik, dr. Fric Luckmann, od-2vetnik, vsi v Ljubljani, Gabriel-2Oblak, župan in tovarnar v Lo-2gatu, Vinko Resman, župan in-2trgovec v Radovljici. Sami kle-2rikalci seve!

V nadzorstvenem odboru so:-2gg. Bogomil Remec, profesor v-2Ljubljani, dr. Ivan Česnik, ob-2lastni poslanec in odvetnik v No-2vem mestu, Anton Skubic, dekan-2v Ribnici, Rajmund Ranzinger,-2lastnik špedicijske tvrdke v-2Ljubljani.

S tem je Kranjska hranilnica-2pričela poslovati kot oblastni-2hiptekarni denarni zavod, za ka-2teri v smislu statuta jamči ljub-2ljanska oblast z vsem svojim-2imtetjem in z vsjo svojo davčno-2močjo.

Davek na plače. Vlada v Be-2ogradu je nakonila proletarijatu-2zopet nekaj "socialnega." Na-2se je izdelal nov naert za ot-2vrite nove elektrarne na Savi. In-2sicer nameravajo Združene-2papirnice Vevče, Goričane in-2Medvode zgraditi svojo lastno-2elektrarno na Savi pri Medvo-2dah. Vso električno silo bo druž-2va uporabila za elektrifikacijo-2svojih podjetjih v Goričanah. Z-2gradnjo prično takoj, ko ob-2last odobri naert.

ZDRAVSTVO

Poljudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

Kako se prenaša otroška ohromelost.

Hrbtenična ohromelost pov-2zroča veliko smrtnih slučajev-2pri otrokih. Zato so posvetili-2zdravniki tej trdovratni obo-2lelosti veliko pozornost. Najno-2vejša raziskovanja, ki jih potr-2jujejo skoraj vsi strokovnjaki-2ugotavljajo, da ima veliko lu-2dij, ne da bi sami za to vedeli, po-2vzročitelja otroške ohromelosti-2za daljšo ali krajšo dobo v nosu-2ip v ustih. Taki ljudje pomeni-2jo seveda veliko nevarnost za-2prenosa bolezni v okolico. Ta u-2gotovitev nam pa kaže tudi pot,-2kako moremo razširjenje te ne-2varne bolezni najuspešneje pre-2prečiti ali omejiti. Glavna za-2hteva je, da se vsi bolni ali sum-2ljivi otroci odločijo od zdravih-2otrok; s posebnim poudarkom-2je treba zahtevati skrbno izolacijo-2tam, kjer stanujejo otroci v hi-2šah z mnogimi strankami, ali pa-2tam, kjer gredo starši po po-2kljico od hiše do hiše, na primer-2pismonoše ali pa, kjer pridejo-2dnevno z drugimi otroci skupaj,-2kot učitelji itd. V času množ-2e obolenosti bo mogla ome-2jiti to bolezni tudi direktna-2skrbna desinfekcija-ust in nosa. Vsem onim, ki imajo opravka v

krajah, kjer se je ta bolezen po-2javila, se mora kar najodločneje-2nasvetovati, naj si kar najskr-2beje čistijo usta z učinkovitej-2šimi, a neškodljivimi desinfek-2cijskimi sredstvi.

Razširjenje raka.

Komisija raka pri Zvezi nara-2dov je predložila svoje poročilo-2za l. 1926/27 higijenskem odbo-2ru. Predsednik komisije je g. Buchanan iz britanskega mini-2strstva za javno zdravstvo, član-2in so L. Bernard a pariške uni-2verzhe, H. Carriere, ravnatelj-2švicarskega zdravstvenega ura-2da v Bernu, dr. Zitta, ravnatelj-2najvišjega nizozemskega zdrav-2stvenega urada v Haagu, ter dr. Lutrario, bivši generalni ravnat-2elj oddelka za higieno v notra-2njem ministarstvu v Rimu. Sta-2tistični pododbor je bil pod vo-2dstvom profesorja Greenwooda-2iz britanskega ministarstva za-2javno zdravstvo.

Komisija je prišla do zaključ-2kov potom vprašalne pole, ki se-2je omejila na natančno določena-2vprašanja. Le na ta način so u-2pali dobiti uporabljivi material.

Raziskovanje se je tikalo raka-2na prsih in na maternici, ker so-2te oblike povsod razširjene in-2jih lahko spoznamo. Kot pre-2iskovalni deželi so si izbrali An-2glijio, Holandsko in Italijo. Iska-2li so statistične podatke o umr-2ljivosti na teh dveh oblikah ra-2ka v teh deželah itd. Pravkar-2priobeno poročilo fajništva pra-2vi med drugim: V omenjenih-2treh deželah je umrljivost na-2raku pri neporočenih ženskah-2večja kot pri poročenih. Manj-2ša rodovitnost je v zvezi z večjo-2dispozicijo za prsnega raka. Um-2rljivost postane večja od 29-2leta naprej in sicer v rednem-2napredku do 55. leta v vseh treh-2deželah. Od 55. do 70. leta raste-2umrljivost na Angloskem bolj-2kot v Italiji ali Holandiji. V Ho-2landiji med 60. in 65. letom niso-2ugotovili nobenega zvišanja. Po-265. letu se umrljivost na Angle-2škem hitro dvigne, v ostalih-2dveh deželah pa po 70. letu. Po-2teh zaključkih domneva ni pra-2va, da je verjetnost obolenja-2med 45. in 55. letom največja. Popolna odstranitev obolelega-2telesnega dela v prvem stadiju-2bolezni izkazuje izborne zaključ-2ke — o tem govorimo tudi v dr-2ugem članku o raku. Okoli 70%-2tako operiranih žensk je po de-2setih letih po operaciji še žive-2lo in so se prav dobro počutile.

A število žensk, ki se dajo-2zdraviti v prvem stadiju bole-2zni, znaša kvečjemu 25 odstot-2kov. Od onih, ki so se dale ope-2rirati že v nadaljnjem stadiju-2bolezni, jih je žive lo do desetih-2letih samo še 10 do 15 odstot-2kov. Rok materničnega vrata-2je neporočene ženske redko na-2padel, od poročenih pa skoraj iz-2ključno le one, ki so bile že en-2krat noseče. V slučajih večkrat-2ne nosečnosti je bilo obolenje

OB GOZDU

Gospod gozdar je bil zelo raz-2jarjen. Zopet je bil našel v goz-2du mnogo škode. Mlade, čisto-2mlade amrečke mu je bil tat od-2sekal tik ob tleh; videl je tudi-2skrivljena drevesa in izpod sne-2ga so štrleli le razdrapani štori. Da, našel je celo mlada drevesa,-2ki so bila n jih atelila vsa oglej-2na od vrha do tal. Nekdo je lu-2pil z njih skorjo za pletenje ko-2šar.

"Takšno škodo delajo!" je go-2drnjaj, razjarjeno premetava-2je konico okovane palice v zm-2rlo puško in neprestano suvaje-2s aneženo plast. Razen tega je-2bil v gozdu zasadel Horačko, baš-2ko je lomila zdrave veje in jih-2skladala na tla v oprčo. To ga-2je najbolj raztogotilo. Jokala-2je, prosila — nič ni pomagalo. Gospod gozdar je vzel travnja-2čo, si zapisal ženino ime v bele-2nico in obljubil, da jo naznani-2na sodnji izradil kraje — ter-2šel. (Travnjača je rjuha, v ka-2teri nosijo ženske manjših po-2sestnikov in kočarjev na Čeho-2slovaškem travu, ki si jo naza-2njejo na nasadih smreč in bo-2rovcev v graščinskih — sedaj-2državnih — gozdovih. Plačati-2morajo seveda zmerno odškod-2nino. — Op. prevajateljeva.)

Horacka je ostala v gozdu in-2plakala.

Telesne vaje in starost.

O pomenu telesnih vaj za raz-2voj mladine smo vsi edini, tu ni-2nobenega dvoma in prepira več,-2a o pomenu in nalogah telesnih-2vaj v poznejših letih je le malo-2kdo poučen. In ravno v starosti-2bi važnost telesnih vaj v njih-2blagodejnem vplivu na našega-2duha in na naše razpoloženje-2moralo še prav posebej poudar-2jati. Splošno je pač znano, kako-2na spravijo živahne kretnje v-2dobro voljo. Fiziološko se da-2ta pojav lahko razložiti po ži-2vahnejšem kroženju krvi, kar-2pride v dobro tudi centralnemu-2živčnemu sistemu. Vsi vzgoji-2telji mladine imajo že iz tega-2vzroka lepo dolžnost, da dajejo-2mladini veselje in živahnost; ve-2selje je toplo solnce duha in te-2lesa. Za pomen telesnih vaj v-2starosti naj govori še druga vo-2dična misel. Tudi v telesu od-2raslega se snovi neprestano pre-2tvorjajo, to pretvarjanje se-2najbolj naravno pospeši s "pri-2mernim telesnim gibanjem. Ob-2lika telesnih vaj in uporaba-2moči naj bosta v skladu z na-2ravo dotične obolezosti, s starostjo-2s spolom, z dnevnim opravilom-2itd.; pomislimo samo na sledeče-2bolezni naše kulture: arterio-2skleroza, kronično zaprtje (zlasti-2pri ženskah), želodčna in črevo-2na lenvost, tolačica, revmatiz-2em mišičevja. Ti vidiki —-2glede izbire priprave vaje —-2so večinoma premalo znani; iz-2bira oblike vaj je večinoma je-2slučajna, tako da dotična vaja-2včasih več škoduje kot koristi. Malo je pa takih, ki imajo zado-2stati močno voljo in energijo, da-2tudi v starosti gojijo telesne va-2je; kot nemi fatalisti čheajo-2trudni skoz ta svet. Tu ne po-2maga nič drugega kakor da re-2češ: Zdrnil se bom, začel bom!-2in da tudi začneš. Dnevna, od-2nas samih predpisana vaja-2proti lenobi lastnega mesa dvig-2ne v nas na neverjeten način od-2porno moč proti vsem zunanjim-2in notranjim oviram življeja.

Srčni hormon. Profesor Haber-2landt v Innsbrucku, ki je odk-2ril srčni hormon, je našel tudi-2način za pridobivanje hormo-2nskega preparata v večjih mno-2ščinah iz govejih src. Hormon-2je prozorna zlatorumena tekoči-2na, prosta beljakovine in mast-2nih tvarin. Če jo vbrizgajo v-2žabja srca — kjer jo je Haber-2landt najprvo ugotovil — deluje-2že v tisočkratni razredčenosti. Iz-2telesa izrezano in izolirano-2srce je začelo po njenim vpli-2vum utripati, potem ko je bilo-2že dva dni na videx mrtvo. Pri-2vseh poskueh se je izkazalo, da-2povzroča novi hormon utripanje,-2pospešitev utripanja in njegovo-2pospeševanje. Žile razširja samo-2v tem slučaju, če jih je stisnil ka-2koben medikament. Poleg tega-2je Haberlandt ugotovil, da post-2ane srce pod vplivom svojega-2hormona za zdravlila občutlj-

RAZNE VESTI

"Plahto daj mimici in reci ji,-2naj vam kupi kruha. Mamica-2pride takoj," je dodal in krenil-2domov.

Na Dunaju ne marajo fakirja na-2križu.

Dunaj, 6. febr. — Na Dunaj-2je prišel Paul Diebel, rudar iz-2Slezije, ki se predstavlja lahko-2vernim ljudem "pribit na križu."-2Baje ga pribijejo z žebelji skozi-2dlani na rokah in noge, toda on-2pravi, da nič ne trpi. V Mona-2kovem je baje kadil cigarete in-2se šalil z gledalci, ko je visel-2"pribit" na križu. Dunajska po-2licija je pa zahtevala, da se Die-2bel pusti pribiti na križ pred-2policijo, da vidi jo, če je res, kar-2on trdi. Diebel je pa odklonil,-2češ da on se ne pusti pribijati-2zaostanj. Mora biti plačan za-2vaak nastop. Nato je policija-2prepovedala njegovo igro na-2Dunaju.

Podnevu pasel duše, ponoči-2ropal!

Chicago. — V nedeljo je poli-2cija aretirala Clarence C. Uhla,-232letnega graduiranca Garrett-2Biblical Instituta in pridigarja-2v več cerkvah v Evans-2tonu, ki je priznal, da je še dol-2go časa v Ameriki zadržal v fu-

stitutu. V njegovem stanovanju-2so našli dva revolverja in nekaj-2ukradenega blaga.

Butegarstva kraljica ima dva-2milijona.

Pittsburgh, Pa. — Molly Gold-2strom, alif takovana Moonshine-2Molly", ki je bila te dni ravno-2petotič aretirana, je obljubila-2pred sodiščem, da zapre svojo-2pivnico, Mary, ki prodaja tih-2tapsko pijačo ves čas prohibicij-2je, je že naredila dva milijona-2dolarjev — in zdaj ima menda-2dovolj.

"Kolomb zraka" star 26 let.

Santo Domingo, 6. febr. —-2Lindbergh je danes poletel na-2otok Haiti. V soboto je Lind-2bergh obhajal svoj šestindvaj-2seti rojstni dan s poletom na-2Santo Domingo. Včeraj je polo-2žil venec na grob pod velikim-2monumentom Kristofa Kolum-2ba, v katerem počiva po veri Do-2minikancev odkritelj Amerike.

Lincolnova postelja na javni-2dražbi.

Chicago. — Postelja iz žlate-2orehovine, v kateri je Abraham-2Lincoln spal v starem Briggs-2hotelu prvo noč, ko je bil prvi-2izvoljen predsednikom, bo v sre-2do na prodaj na javni dražbi z-2ostalim starim pohištvom vred-2ki je bilo odstranjeno iz Briggs-2hotela, katerega zdaj podirajo.

Ameriško-francoska protivojna-2pogodba.

Washington, D. C. — Dne 6.-2februarja je bila tukaj podpisa-2na nova pogodba prijateljstva-2med Združenimi državami in-2Francijo. Pogodba izvira že od-26. februarja 1778 in je torej-2stara ravno 150 let. Prvi pakt-2je podpisal Benjamin Franklin.

Klanja komunistov v Kantonu-2še ni konec.

Sangaj, 6. febr. — Depeša iz-2Kantona se glase, da od 2000-2komunistov, aretiranih v Kan-2tonu zadnje dni, je bilo 270 ek-2sekutiranih.

Za oslabele organe in-2nervoznost

Thuse sind in žena je oslabele, nervoznih,-2katerih, organov in oslabil. Krivca-2na je bil oslabele, oslabele, s-2vsega ledvica in mehurca, krvavitve-2izpuste tekočine, oslabele, oslabele-2in s-2vseh delih.

All ste že naročili Prosveto-2al Mladinski list svojemu-2prijatelju ali sorodniku v-2domovino? To je edini dar-2trajne vrednosti, ki ga za-2mal denar lahko pošljete-2svojcem v domovino.

Alberat de Teneuille:

LJUBEZEN

Berlin je odločno pritisnil na kljuko in se je nenadoma pojavil v kabinetu svoje žene Jeanne.

Zena je sedela pri pisalni mizi in se je zdrnila, ko so zajela vrata. Nerodno se je sklonila naprej, hotela prikriti šop pisem.

— Ha, preslišala si me, ne? je zasikal Rene. Ob tej uri se navadno ne vracam domov...

— Rene, je prestrašeno vzdiknila Jeanne, prisrzem...

— Ne prisegaj, bilo bi laž. Varala si me z mojim najboljšim prijateljem...

— Papirje sem! je zarenčal. Zena je instinktivno skrčila dihani, a že je bil mož pri njej.

Negibno je stala Jeanne in njene oči so brez izraza strmele v praznoto.

— Točno! je izpregovoril hripavo. He nekaj mi je bilo še neznan: da hočeš za vedno zapustiti mojo hišo in pobegniti z Andrejem...

— V sarkazmu njegovih besed je Jeanne obnavljala svoj ljubavni roman z Andrejom.

— Do dolgo je omahovala. Naposled so jo bile vabeče ljubimčeve besede zamamile in je pristala, da pobegne z njim.

— Ne misli, da mi uideš... A če ga poskusiš obvestiti, ubijem še tebe!

— Tvojemu dragcu se hočem osvetiti... Odočen sem na vse, tudi na umor!

— Njegova roka je tipala v hladnem žepu, kjer je vedela, da nosi revolver.

— Ti boš zraven, je rekel nato. Hočem, da veš vse, kar se bo zgodilo med Andrejem in menoj.

— Nočeš? se je zagrohotal. Ne ugaja ti? O, videla boš, kako bo zabavno!

— Ne misli, da mi uideš... A če ga poskusiš obvestiti, ubijem še tebe!

— Pojdiva! Brez odpora mu je sledila. Na ulici je poklical šoferja.

— Vdala se je v usodo. Mehanično, brez misli je stopala stopnico za stopnico, nadstropje za nadstropjem.

— V večni ni bilo žive duše; tudi predsobje je bilo prazno.

— V krvi, ki je močila preprogo, je negibno mirno ležal Andrej.

— Mož se je sklonil. Pokraj mrtveca je ležal popisani listič papirja.

— Nearečna žena je vzkrisknila. Noge so ji sklecalle in brez moči se je pokrjal mrtveca zgrudila na tla.

svojega ljubezenskega razmerja s posestnikovim sinom.

— Oblasti sodijo, da je zadeva eminentno kriminalnega značaja. Istvana Saba so zaprli, ker je najbrže omamil Alojzijo z uspalavnim sredstvom.

— Iztopenje iz katoliške cerkve na Dunaju izstopilo iz katoliške cerkve 13.505 moških in žensk.

— Statistika govori zelo zgovorno. Ljudje so se trumoma začeli odvracati od katoliške cerkve.

— Leta 1926 je od 1. januarja do 30. junija izstopilo iz cerkve 6278 oseb.

— V drugem polletju 1927 je torej izstopilo iz cerkve nad trikrat toliko oseb kakor v isti dobi 1926.

Slaboten hrbet se hitro ojači.

Ako vas zabol križi, če kaj težkega dvignete, ako ste pretegnili mišice v križu, če se vam je "v križu naselil prehlad," če trpite valed lumbaga, si pripeljite Red Cross ledični obliži, pa vam bo takoj odleglo.

Obliži pomagajo oslabelem in unetim mišicam. Povzročajo neprestano avtomatično masažo z vsakim gibljajem telesa.

Zagotovo vprašajte za Johnson's Red Cross ledični obliži z flanelastim žadanjem. Po vseh lekarnah.—Adv't.

SEST DNI PREKO OCEANA

PARIS 23. marca - 24. feb. (Ob ponedelj.)

He de France 16. marca. (Ob ponedelj.)

FRENCH LINE 213 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-27) meni, da vam je naročnina tekla ta dan. Ponovite ravočasno, da vam lista ustavi.

Naročnina za celo leto je \$3.00 in za pol leta pa \$3.00.

Za mesto Chicago in Čika za leto \$7.50, pol leta \$3.75, člana \$6.30.

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

HECI GROFA BEAGAJA

"Bo še bolje, le nikar ne obupajte!" jo je tolašil vitez. "Morda pridem drugi pot. Pa zdravi ostanite!"

"Zdrav in srečen tudi gospod vitez!" Krenil je dalje. Jezilo ga je, da Arona ni bilo doma.

"Kam pa zdaj?" je premišljeval. "Denar moram dobiti na vsak način!"

Spomnil se je Aronovega sorodnika Smula (Samuela). In hipoma ga je minila slaba volja, ko je domislil, da ima Smul mlado hči, najlepše judovsko dekle v Ljubljani.

Jud Smul je domoval konec Dolge ulice na levi. Tja je marširal vitez Ahac počasi in dostojanstveno.

"Deklice, prepelčice!" je klical koketnim mladencem, ki so hihitale za zagrinjali. "I, kaj se mi tako skrivate? Saj nisem prav nič hud!"

Enako vidljivo je pozdravljali vele stare mamic. Videl je pa tudi marsikateri mlad, bolan obraz.

"Kaj imajo ti čudni ljudje dobrega na svetu?" je umoval. "Ali je mar vredno živeti tako življenja, življenje polno grenjave, zasamevanja, zasramovanja?"

Na prvem oknu predzadnje hiše na desni je zagledal polno zelenih in višnjevih zdelic in steklenic za zdravila.

Pri sosednjem oknu je sedel sloviti zdravnik in astrolog Jisroel in listal v vezanem preperlem rokopisu.

"Roža jeruzalemska, tvoj brez konca in kvaja zaljubljeni prijatelj ženske krasote te pozdravlja z odkritosčnim veseljem!"

"Nikakor ne, gospod vitez!" je odvrnila popolnoma resno in si popravljala čepico, onizano z rdečimi in zelenimi biseri.

"Tvoje priznanje me veseli, posebno veseli, ki je zadovoljno kimal pohvaljeni veseljak na škripajoči klopi.

"Imeniten mož," si je mislil vitez Ahac. "In apoteko ima kar na oknu! K njemu se pridem lečit, ako me bo tursko orojče!"

Rad bi se bil pomenil z učenjakom, pa se mu je le preveč mudilo za prelube denarce. Zato ga je le kolegalno pozdravil in krenil proti Smulovi hiši.

Cez dve nizki stopnici je stopil v temno prodajalnico. Pri vratih je stala vegasta klopi. Križema na okoli so ležali svežnji, cule, zvite preproge.

"Kje je oče?" "V sinagogi moi minho, popoldanje molitev, takoj pokličem sestro," je hitek Natan ves vesel, da bo smel vun med tovariše.

Vitez Ahac je previdno sedel na majavo klopi; zajela je pod njegovo težo. Zarenčal je poskočno pesmico in udarjal takt z levo peto, da je rahlo zvenela srebrna ostroga.

Vitez Ahacu je bila mladenka tako po godu, da jo je sklenil obvestiti z daljšim nagovorom. Svečano se je odkašljal in jel zamahovati z rokama.

"Leta so minevala. Zidarjeva hči se je razvijala v pravo južnjaško krasotico. Vanjo se je zagledal neki Istvan Sabo, 24-letni sin bogatega posestnika.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Zgodilo se je po ukazu in ko je komisija odprla rakev, se ji je nudil grozen prizor. Alojzija Papello je bila rez mrtva, toda poleg nje je ležal mrtev novorojenček.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Zgodilo se je po ukazu in ko je komisija odprla rakev, se ji je nudil grozen prizor. Alojzija Papello je bila rez mrtva, toda poleg nje je ležal mrtev novorojenček.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Zgodilo se je po ukazu in ko je komisija odprla rakev, se ji je nudil grozen prizor. Alojzija Papello je bila rez mrtva, toda poleg nje je ležal mrtev novorojenček.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

— V krvi, ki je močila preprogo, je negibno mirno ležal Andrej.

— Mož se je sklonil. Pokraj mrtveca je ležal popisani listič papirja.

— Nearečna žena je vzkrisknila. Noge so ji sklecalle in brez moči se je pokrjal mrtveca zgrudila na tla.

Rene se je odkril. Dolgo je stal nepremično. Ko se je osvestil, je sijalo v njegovih očeh nekaj velikega in vzvišenega.

— Jeanne, morda si imela prav. Njegov glas je bil čudovito obtožen. — Ta človek je s svojo smrtjo dokazal, da je bila njegova ljubezen večja od moje!

Porod v grobu; Pred par leti se je naselil v okolici Budimpešte emigrant Pepo Papello, ki je pripeljal s seboj ženo in dva otroka.

Papello je bil po poklicu zidar in ker je bil zelo marljiv ter štedljiv, si je v par letih pridelal toliko, da je kupil nekaj zemlje, katero je začel obdelovati.

Leta so minevala. Zidarjeva hči se je razvijala v pravo južnjaško krasotico. Vanjo se je zagledal neki Istvan Sabo, 24-letni sin bogatega posestnika.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Zgodilo se je po ukazu in ko je komisija odprla rakev, se ji je nudil grozen prizor. Alojzija Papello je bila rez mrtva, toda poleg nje je ležal mrtev novorojenček.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Zgodilo se je po ukazu in ko je komisija odprla rakev, se ji je nudil grozen prizor. Alojzija Papello je bila rez mrtva, toda poleg nje je ležal mrtev novorojenček.

Lahko si mislimo, kakšen odmev je imela ta vest. Takoj je zahtevala oblast, da se truplo izkoplje.

Table with 2 columns: Year, Value. 1926: Julij 1262, Avgust 1234, Septembar 1254, Oktober 1398, November 1220, December 859. 1927: 1436, 7912, 6459, 3252, 1779, 1019.

Skupaj 7227 21,857

Poslušajte na revmatizmu trpeči

Odočili smo se razdati zastoj 10,000 vzorcev našega novega domačega zdravila za revmatizem.

PLEASANT METHOD CO. Dept. P. 5, 3624 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.

All sell snati pravilno pisati in čitati slovensko? Naroči si "Slovensko-angelsko slovnico", katero je izdelal in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J. Sedaj lahko dobite list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$8.00.

All pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$8.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE in HRBTENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člani pošljejo \$4.60. Ali pa za \$3.00 polleta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Ne člani \$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravništvo na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime ..... Naslov ..... Država ..... Čl. društva ..... Pošiljam \$.....

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih]

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY 2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUĐI VSA UST MENA POJASNILA